

Федосова О.В.,
к.е.н., доц. Фіщенко О.М.
ДВНЗ Донецький національний технічний університет

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОСНОВНИЙ ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ

Інноваційна економіка - це не просто ринкова економіка, де має місце інноваційна діяльність, а відбувається зростання економіки, перш за все на основі факторів і умов її активізації з урахуванням інвестиційних можливостей. Від того, наскільки підприємства вистоять в умовах кризи і зможуть адаптуватися до нових умов господарювання залежить соціально-економічна обстановка в країні. Для досягнення поставлених цілей необхідна модернізація управління промисловим розвитком, яка, перш за все, вимагає створення умов для інноваційного розвитку з метою підвищення конкурентоспроможності економіки в цілому [1, с. 90].

Конкурентоспроможність підприємства є узагальнюючим показником всіх сфер його функціонування. Актуальність теми обумовлена тим, що при сформованих жорстких економічних умовах ринку і зростанні пропозиції товарів і послуг вистояти в протистоянні між виробниками можуть лише найбільш конкурентоспроможні підприємства.

Метою даного дослідження є обґрунтування конкурентоспроможності підприємства як основного чинника інноваційної активності, виявити фактори, що перешкоджають зростанню конкурентоспроможності та визначити шляхи їх усунення.

Конкурентоспроможність, як економічну категорію вперше обґрунтував М. Портер. Відповідно до його навчання, конкурентоспроможність - це результат переплетення чинників, породжених об'єктивним розвитком продуктивних сил [1, с. 198]. Дана

проблема досліджена також у роботах Ф. Еджоурда, А. Курно, Дж. Роббінсона, А. Дж. Стрікланда, А. Томпсона-мл, Ф. А. Хайєка, Е. Чемберліна Г. А. Яшевой, і ін.

Згідно з результатами щорічного всесвітнього економічного форуму в світовому рейтингу конкурентоспроможності країн Україна знаходиться на 77м місці [2]. Цю оцінку формують: якість інститутів, інфраструктура, макроекономічна стабільність, здоров'я, початкова і вища освіта, професійна підготовка і ефективність ринку праці, ефективність ринку товарів і послуг, розвиненість фінансового ринку, технологічний рівень, розмір внутрішнього ринку, конкурентоспроможність компаній і інноваційний потенціал.

Конкурентоспроможність є складною економічною категорією. Вона може визначатися як одним, так і безліччю показників. На даний момент в науці і практиці немає єдиного показника конкурентоспроможності. Тому її можна визначити шляхом поєднання кількох елементів, що характеризують економічну, фінансову, маркетингову, інноваційну, техніко-технологічну та соціальну сферу діяльності підприємства. Зокрема, показниками конкурентоспроможності підприємства можуть виступати: рентабельність виробництва; частка підприємства на ринку продукції; платоспроможність підприємства; темпи оновлення матеріально-технічної бази; завантаженість виробничих потужностей і т.д.

Конкурентоспроможність кожного підприємства залежить від багатьох аспектів, як зовнішніх так і внутрішніх. Під впливом всієї сукупності факторів формується певний рівень конкурентоспроможності підприємства.

Сьогодні переваги отримують підприємства, які забезпечують сприятливі умови для інноваційної діяльності з урахуванням факторів, які на неї впливають, а саме:

- наявність достатнього об'єма фінансових, інвестиційних і матеріально-технічних ресурсів;
- наявність необхідної науково-технічної інфраструктури;

- державна підтримка інновацій;
- моральне заохочення учасників інноваційного процесу;
- нормальний психологічний клімат у трудовому колективі;
- гнучкість оргструктури, демократичний стиль управління, переважання горизонтальних потоків інформації, самопланування, допущення коректувань, децентралізація, автономія, формування цільових робочих груп [2].

Низька конкурентоспроможність вітчизняних підприємств обумовлена перш за все:

- відставанням за рівнем і темпами зростання продуктивності праці;
- низькою динамікою технологічних інновацій в промисловості;
- поглибленням інноваційного відставання виробництва від загальносвітових тенденцій і т.д.

Більшість цих проблем виникли через брак інвестиційних вкладень. Тому інвестиції мають бути спрямовані на:

- модернізацію або заміну матеріально-технічної бази, наукові розробки;
- перекваліфікацію кадрового складу;
- дослідження ринку;
- реорганізацію системи менеджменту і т.д.

Вкладені кошти сприятимуть розвитку підприємства. Для цього необхідно виділити пріоритетні проблеми, провести дослідження ринку, вивчити актуальні потреби. За результатами дослідження почати розробку нових конкурентоспроможних видів продукції.

Таким чином, конкурентоспроможність - це складна економічна категорія, яка залежить від багатьох зовнішніх і внутрішніх факторів. Проблема низької конкурентоспроможності вітчизняної продукції є найбільшою перешкодою для виходу на міжнародний ринок.

Список використаних джерел

1. Портер М. Міжнародна конкуренція: Пер. з англ. / Под ред. і з передмовою В.Д. Щетиніна. - М.: Міжнародні відносини, 1993. – 462 с.
2. Інформаційно - аналітичний портал [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://gtmarket.ru/ratings/global-competitiveness-index/info>.
3. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

